

REDACȚIA
Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
întru Austro-Ungaria:
1 an 20 cen.
6 m. 10 cen.
3 m. 5 cen.
1 m. 2 cen.
De Duminică pe un 4 cor.
România și străinătate pe an
40 franci.

scrierile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un și garson: prima dată la
ban; a doua oară 12 bani; a treia
oară 6 b. de fiecare publicare.

Adăpt abonamentele, cât și inserțiile,
se plătesc în avans în Arad.

Telefon pentru oră și comenzi

Scrisori neînțelese nu se primesc.

Pelerinajiu la Viena.

Lucrurile, ce astăzi ocupă politica mare, le putea prevedea ori-cine. Spiritele care fanatizate de glasurile independențist-au pregătite pentru a bloca partidul namental, așa că falimentul, ce l'a pe îmbătrânitul în greșel partid, nu surprins pe nimeni, care cunoștea adevăratul magazin de sentimente al Maghiarilor. Lumele și presidenția lui Tisza a fost vădită mai mult pentru tendințele independențiste. Se vede, că numai atâta le-a trebuit colosul uriaș cu o majoritate parlamentară foarte respectată fu prăbușit cu un omot, că oare-care timp nici cei-ce l'au vădit nu s'au putut reculege. Nu le-a trebuit însă mult timp și-au început să fie așa, cum i-a făcut să devină noua situație. Majoritatea a parlamentului își cere drepturi până acum le-a avut partidul li-

Vienna, după-ce fi susținut-se pe liberali necesită pe contul nostru al naționalității. Prinț drept o mare lovitură bi- la opoziției coalitate din Ungaria. Bur- most supus la mari umilințe. Salele trebuit să primească pe Kossuth Fe- ear garda a-trebuit să-l salute ca pe ce stăpânește în Burg în urma puterii opoziționale, pe care o reprezenta. a trebuit și-a fost nespuse de afabil Kossuth însă vrea mai mult, de cât ațea; el vrea cu ori-ce preț puterea să o aibă; vrea să pue la răcoare de

opoziție pe liberalii lui Tisza. Și liberalii vor tremura de frig. Va fi iarnă perpetuă pentru ei ș'atunci cum va mai purta totdeauna baronul Podmaniczky floare la butonieră; fi-va dl baron ș'atunci totdeauna cu surisul pe buze?

Dar Kossuth treacă-meargă. El a vorbit franțuzește cu M. Sa; *Tóth János* însă, vice-președintele partidului independist, va vorbi numai unguerește. Și poate M. Sa ar voi să vorbiască și cu el franțuzește. *Tóth* zice, că nict de cum nu e dispus. Mai știi de ce?

Burgul va avea și gusta, vezi doamne, rare plăceri. E rugat să binevoiască a merge acolo și *Thaly Kálmán*, istoricul apologist al epocii revoluționare a lui *Rákóczi*.

A intrat în Burg și *Justh Gyula*. De ce e oare el președintele dietei? Asta e un titlu mare și Burgul trebuie să respecte titlurile; par'că văd, ce grațios a fost salutat. Așa e vremea!

Lucruri interesante va afla M. Sa dela baronul *Bánffy*. Dinsul a mai fost acolo. Dar' acum va vorbi *Bánffy* altcum. Cel puțin fac cei din Burg experiență, doar' ea e școala vieții.

Pe *Apponyi*, când era președinte al dietei, nu l'a agrăit M. Sa nict când era la balul de curte. Acum e necesitat să-l cheme. *Apponyi* va avea bunăvoința să meargă. Va să zică tot a ajuns ceva domnul conte, că a intrat în opoziție.

Mai merg încă mulți... mulți la Viena cu principii și vederi diferite... E un adevărat pelerinajiu.

Pelerinii mai sunt; cercetează lumea cu evlavie locuri sfinte, sunt căutate cu deosebit

interes localitățile istorice. Impresiile sunt analoge. Ideea, pentru care mergi, și-se înrădăcinează cu atât mai mult în memorie, în inimă.

Așa va fi și cu pelerinii opoziționali în Viena. Acasă vor veni mai rezoluți, mai gata pentru a realiza ideile lor. Foamea lor după portofoliile ministeriale crește în proporții mai mult decât cubice cu timpul. Kossuth scrie articoli peste articoli cu motto: *nu cedăm*. Ziarele maghiare toate strigă în gura mare, că-s sătule de pelerinajiu; «*Ujság*»-ului lui Tisza i-a mai rămas o singură armă, fără putere însă în luptele politice, ce se dau: ironia. Face și ea ceva, ca să nu zică, că nu face nimic.

Opinia publică maghiară solicează unitatea opoziției, așa că până la o soluție vom avea de-a face cu opoziția unită. Că și ziarele se uită cu ochi chiorși la atâta pelerinajiu.

Căci e lung șirul încruntațiilor pelerinii. În *Gänse-marsch*, merg și să-ntorc unul câte unul. Mă uit la ei și caut... caut la amiaz, ziua mare cu lampa lui *Diogene* să-l văd primire ei. *Răsfoiesc* invitările șefilor fracțiilor politice, ce ajung în Burg. *Sa zis* adevărat, că partidele își vor trimite bărbații lor frunțași. Nu văd între cei chemați și nict nu aud de numele reprezentantului clubului românesc.

Ungaria stă în fața unor momente de mare importanță: e vorba de lucruri, ce și pe noi ne împoartă, așa că și reprezentantul nostru trebuie ascultat.

Quousque tandem?

STANGERUL NEGRU.

De

4

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Dar' pentru-ce ne-ar trăda?
Pentru-ce? Poate chiar pentru-că astăzi ns o frumoasă herghelie de cai sălbatici! da noastră, pentru colonii din vecinătate, ni cel puțin douăzeci mil de dolari!) E care împărțită în trei părți ne va îngădui, de întoarcem pentru câțva timp între amicii noștri. Dar' el nu va merge cu noi. El mi-a spus-o ieri. Are de gând să ră- ni cu acel Indiani, și cine ne asigură, că se împrietini cu el, nu le va face daruri, și se diminează, din partea noastră de căș- a din mustangerii nostri? Seminoli încă și noi, să-l vândă sau să-l folosească!
In cazul acesta, dragă Wash, cel mai nu este să ne cotorosim de el cât mai cu- avem decât să ducem mustangii nostri gdoche?

Aceasta e părerea mea. Dar' ghicesc care motive alegi acea țeară de preferință

Ce vrei să zici?

Că în vecinătatea acestui oraș se află o care mori de dor să o vezi, nu-l așa?
Nu, te asigur. E cu totul fals! Har sunt tot așa de liber de încurcătura a, banul meu Washington.

Un dolar valorează 5 franci în aur.

— Atunci, nu-l puțin lucru! N'am putut vedea nict odată o femeie fără să-mi vină să turbez, de când vnam prin munți, pe lângă fortul *Laramie*. Atunci mă căsătorisem cu o *squan* (femeie indiană). Dar' m'am și jurat că va fi cea din urmă, pe care o voi privi în față; ea m'a desgustat pentru totdeauna de semenele ei. Mi plăcea whiskeyul și rhumul atât de mult, încât într'o singură iarnă ar fi băut toți banii, pe care i-ar fi putut câștiga un vânător în cursul unui an întreg pe la obârșia râului *La Platta*. Nu, nict o femeie! Nu-mi mai trebuie, de nict un soiu! Le urâsc!

— Ha! ha! — strigă tinărul seu tovarăș, pufnind de ris. — Ei bine! Acesta nu e un cuvânt, pentru-ca să nu ne grăbim de a ne duce în orașul pomenit. Acolo vei găsi distracțiuni, care, știu bine, îți vor plăcea mai mult.

— Este adevărat! Cea mai mare plăcere a mea va fi să-mi vând cail și să-mi încasez frumoșii mei dolari scilpitori. Îndată ce prizonierii nostri vor fi destul de domesticiți, vom pleca direct la orașul *Nakogdoche* cu voia sau fără de voia tovarășului nostru. De altcum dânsul va face ce va voi cu partea sa de mustangi. Dar' să nu se aștepte la a treia parte din ei! Nu e drept, pentru-că nu ni-a fost de mare folos, petrecându-și jumătate din zile cu Coadă de Tigr și tovarășii săi arămi sau oacheși. Ah! Cât urâsc pe albi, care se respectă destul de puțin pentru a se compromite în asemenea tovarășie! Ptiu! Mișeii!

— Aide, nu te război cu frații nostri cu fața palidă, cum zic Indianii, ci mai bine varsă-ți necazul pe coapsele catărului dtale.

Vorbind astfel, *Edward Thomley* și *Washington Carrol*, sau prin prescurtare, *Wash*, cum îl numia tovarășul său din timp în timp.

Intre ei era atâta deschilinire, câtă poate exista între doi bărbați de aceeași rasă. Din punct de vedere fizic moral și intelectual nu aveau aici cea mai mică asemănare.

Washington Carrol, cel mai în vârstă era un bărbat mic slab, cu fața în multe de cușit, după-cum zicea singur, oacheș, ca o piele tăbă- cită; corpul seu era subțirel, virtos și drept ca un stâlp de fier. Deși era omul cel mai cinsit din lume în afaceri cu amicii săi și în genere cu cei de rasa sa; nu mai era astfel, când avea da- raveri cu *Pieile-Roșii*.

Nu era prea în vârstă, având numai vre-o cincizeci de ani.

Avea înfățișarea cât se poate de puțin ama- bilă și expresiunea feței sale, deși mai curând a unui om inteligent și șiret decât a unui prefă- cut și mojie, totuși nu era nict îmblânzită nict înfrumșețată printr'o cicatrice roșie care-l curma fața dela gură până la urechia stângă.

Se născuse în Statul *Tennessee* și de pro- fesione era *traper* (vânător de blăni), dar' de când blăniile ajunseră la preturi de ris, se lăsase de vechia sa meserie și devenise mustanger. Ultimii ani ai vieții sale îi petrecuse pe bărăga- nele *Texasului*, cu urmărirea cailor sălbatici.

Edward Thomley, după cum am spus-o, era tocmai contrarul tovarășului său.

(Va urma.)

Verdict de achitare la Oradea.

Procesul de presă al redactorului nostru responsabil Sever Bocu, desbătut Sâmbătă înaintea Curții cu jurați din Oradea, s'a terminat pe neașteptate cu verdict de achitare.

Verdictul, a făcut senzație mare în toate cercurile unde i-a străbătut vestea. Îndesbi în Arad și în Oradea. Șovinistii sunt nemulțumiți, ba s'au ivit glasuri condamnând aspru pe jurați pentru verdictul adus.

Procesul a fost în adevăr extrem de interesant.

Substratul acuzei era articolul intitulat «Atentatul comitatului împotriva noastră», articol, fără îndoială violent și considerând sensibilitatea șovinismului, propriu de a provoca osânda sigură.

Dintr'odată desbătuterea ia o întorsătură interesantă. După rechizitorul procurorului, apărătorul Dr. Ioan Suci, deputat dietal ține o apărare strălucită. Se ridică apoi procurorul și oare-cum impresionat de discursul dlui Suci, declară că-și ține de datorie «dela locul său să-și închine steagul înaintea apărătorului» și să-l aducă cele mai calde elogii pentru patriotismul înalt și mintea luminată transpirând din discursul său. Eram cu toții frapați și 'n prima linie dl Suci, de emoțiunea aceasta a procurorului și de manifestarea ei puțin obișnuită, cu atât mai ales, că dl Suci îl apostrofase destul de aspru în vorbirea sa, așa că terminându-și apărarea, președintele s'a simțit îndemnat a-l lua apărarea procurorului.

Situația era interesantă: un procuror captivat de apărător și închinându-și steagul înaintea lui, cum se exprimase.

Scena a avut efect înaintea juraților, aproape toți maghiari veritabili, căci pe ovrei îi excepționaserăm pe toți și am avut cu toții impresia că nu suntem în sala unui tribunal, unde dac'al ajuns țese caută pricină și din oficiu, ci într'o adunare unde o idee ne-așteptată face dintr'odată lumină și oamenii văd de-odată clar ceea-ce li-se părea neînțeles și întunecat.

Urmază duplica dlui Suci care mulțumindu-i procurorului laudele ce i-le-a adus zice că acelea dacă sunt sincere trebuie să se resfrângă și asupra acuzatului, căci temeiul lor îl află depus tocmai în articolul încriminat, precum cuvintele sale în consonanță sunt cu ideile depuse în articolul încriminat.

Procurorul își perduse acum de sub picioare terenul atitudinii rigide de acuzator cu ori-ce preț, și d-aci 'ncolo acuza-l se perde în supoziții ipotetice «dac-asa a înțeles acuzatul» «dac-asa a vrut să zică» și o mulțime de «dacă», care era mai bine dacă se observau înaintea de a se face peste tot încriminarea.

Și cu toate că dezbaterea a decurs atât de amuzant, siguri nu puteam fi de achitare.

Verdictul juraților ne-a surprins în chipul acesta și pe noi.

Vom aduce în numărul nostru viitor dublu, cu raport amănunțit despre întreg decursul dezbaterii, precum vom arăta cu deamănuntul și actele procesului.

Nu putem însă trece nici aci peste nemulțămirea ce-și află într'o formă brutală expresie în organul fișpanului Aradului, mergând cu obrăznicia până-acolo să atace pe cei 12 cetățeni cinstiți, cari după glasul conștiinței lor desigur adus'au verdictul de Sâmbătă. Nefiindu-le pe plac verdictul, îi apostrofază pe jurați, tocmai dinșii, organul care până mai ieri alaltăieri apăra și pe Páris și pe Péczely, cari — ca să fim sinceri — recunoaștem, au o mare parte a meritului în verdictul de achitare. Eată cum scrie «Ar. és V.»:

«Raportorul nostru din Oradea ne avizează, că jurații d-aceia l-au achitat pe redactorul «Tribunei» pentru-c'au aflat în adevăr de gravamenală pentru Români noua împărțire a cercurilor în comitatul Aradului. N'au luat în seamă, că conținutul și tendința articolului sunt de-a dreptul revoltătoare, că fie care șir lovește peste obraz demnitatea maghiară, bieții aceștia de oameni se credeau să afle vre-o mare nedreptate, vre-o nedreptate ce ține în chinuri întregi clase de oameni și călcând peste punctul de vedere

național, peste sentimentul de dreptate au achitat un agitator, care singur n'au născut mai multă stricăciune cauzei naționale în comitatul Aradului, decât întregi».

«În adevăr este nedreaptă achitarea în cercurile electorale? Să nu facem domnilor jurați, ear simpatia națională să le lăsăm la o parte».

Așa scriu simbriașii dela «Ar.»

Adunarea generală a „Victoriei”

Sărbătoare și zi de mare înfruntare a fost ieri pentru Românii din comitatul Aradului: s'a ținut adunarea generală a «Victoriei», adunare în care s'au discutat probleme importante: astfel o nouă formă de acțiune, augmentarea fondului de înfruntare de filiale etc. etc.

La adunare și după aceea la banchet s'a dat au luat parte: Dr. N. Oncu, Mihai Veliciu, R. Ciorogariu, Sava Raic, Popovici, P. Truța, Dr. Cioclan, Dr. George Feier, Traian Vățian, Russu Ștefan, Vesa, Dr. I. Suci, V. Goldiș, Dr. St. C. Ardeleanu, notarul Ardeleanu, V. Mladin, G. Mladin, Dr. Ispravnic, Dr. Aurel Petrovici, Aurel Șuluț, Dr. I. Raibay, Dr. Al. Marta, Dr. L. Tămășdan, Grozda, Cornel Grozda, Dr. Avramescu, C. Pavlovič, Dr. I. Nemet, I. Moțiu, Ioan Bincici, C. Bodrogianu, Balint și alte țărani fruntași din toate părțile comitatului.

Și până vom da un raport amintim aci, că adunarea a fost de dl M. Veliciu, totul s'a petrecut în cea mai bună înțelegere, hotărârile s'au luat cu unanimitate și cu mare însuflețire.

Dividenda e 90%

De asemeni a domnit mare la banchet, unde s'au vestit toate activitățile directorului și secretarului și a tuturor celor dela conducerea «Victoriei».

Corespondență din București

Albumul artistic din Sibiu

București, 16 Febr.

Când vedem zilnic costumele țărănești, s'au fâșăturile, cari alcătuiesc modestele case române, nu rămânem impresionați, deoarece-oc ochiul nostru

Tradare!

(Melodramă națională).

Voii frați, tăceți? Voi n'auziți,
Voi nu vedeți că-i consumată,
E săvârșită azi tradarea,
De oamenii din națiunea noastră!
Seriți, Ilie, Valerică!
Pe barbă lacrimile-mi pică...

Așa se plânge veteranul
Din alte vremi, un mag, sârmanul.

Și să vedeți cum este cazul:
Că iată P'un Russu-Sirianul.
Un Suci, Comșa și Dămean,
Ba chiar Mihali, un chioran
Și Pop și Vlad și chiar Novac,
De felul lui ce-i bănățean,
Pasivități-au dat de hac.
... Ajuns-au trădători de neam.
Și nu mă întrebați voi cum;
Lăsați-mă ca să vorbesc,
C'o serie am început
In „Baba” mea, și-o isprăvesc...
Dar pân' ce seria e 'n mână
Răbdarea par'că nu se curmă,
Și apelez azi la „Tribuna”,
Prin foileton să se spună
Simpatice durere ce am
Eu Pentru voi: de neam român.
Cel de mai sus, — ce e de spus?
S'au dus la Peșta, 'n parlament!
Ia spuneți voi, nu-i faliment

Pentru-o gândire așa de sus
Ce-am propovăduit noi trei,
Când injuram mereu la ei?
Ș'apoi poporul, biet sârman,
Ah, drag popor, idealist,
Ajuns în mână, ca de aman,
N'o fi el oare foarte trist,
Când vede că l'au isolat
De singurii-i mântuitori,
De noi? Acești opt deputați
Cari nu au drept de inatadori!?
Să plâng imi vine, dragii mei...
Dovezi de tradare vreți?

Un club la Peșta au făcut;
Și nu cu Sașii-au încăput
La vre-o tocmală, serios,
Ci iac'au dat luleaua jos,
Chiar în cenușă; căci c'un Sârb
Și c'un Slovac s'au dat în târg.
Ah, Petru Maior ce-o ofta,
Moisă Nicoară tot așa,
Din lumea unde s'or afla,
De astea ei când vor vede!...
Și noi, măi Vserică, măi,
Și tu Ilie, puț de lei.
Privim cu adâncă desperare,
Și boalei nu găsim sanare;
Și suntem trei,
Ca niște smei!

Dar și mai mult! e'ngrozitor
Să vezi, să vezi faptele lor.
In club se iau și protocele

Și scrie Hodja coale-coale;
Dar nu în dulcea românească
Ci, oh! tradare! 'n ungurească
Mai spuneți, voi, iubiți amici
De ce n'ar scrie Pavlovič azi
La protocol pe românie?
Română chiar și Jancsó stă

Săracul Ami, de-o afla
Că treburile merge așa.
El foarte adânc va suspina
Cu desnădejde va 'ntona:
Năcăjit ca mine nu-i,
Numai puiu cucului...
Iară dragul Coroian:
Mă căznesc, puică, de-un
Să fac pelinul zahar,
Și pelinul tot amar...
Dar stați!
Și nu descuragiați!

Prea bunul nostru împărat
Pe Andrassy la ascultat,
Pe Kossuth de asemenea
Pe alții chiar, etcetera...
Când m'o chema pe miniștri,
Și nu-l departe, nu glumiți
Ardealului autonomie cer
Și mă jertfesc, guvernator!

Așa visează Veteranul
Din alte vremi, un mag, sârmanul

cu ele. Știm că ele fac parte din trebuințele noastre. Le iubim, fiind-că așa ne-am pomenit cu ele. Le cultivăm ca și alte obiceiuri și tradiții, prin care ne deosebim de alte popoare. De valoarea lor însă nu ne dăm cu toții seama. Nu știm ce ascund în sine acele diferite linii și multiple culori, pe cari veacurile le-au așezat lângă olaltă în o armonie așa de plăcută ochiului.

Cu totul altfel însă judecă și simți străinii în fața acestor produse ale mâinei țărancii române și dintre al noștri acei cărturari dela oraș, cari numai rar se coboară în mijlocul poporului. Ei pășesc în fie-care colț de îmbrăcăminte, în fie-care capăt de până o dovată de abilități, de porniri. Cu interesul omului de știință și cu plăcerea artistului fin, cărturarul rămâne înmărmurit în fața descoperirilor ce le face asupra podoabelor.

Nimeni nu și-a dat mai bine seama despre acest fapt ca profesorul D. Comșa din Sibiu. Știt din popor, d-sa de mult și-a făcut un obiect de preocupare statornică din soarta țaranului. Și-a lucrat d-sa, de sigur, mult și bine pentru a lestepta în țaranul din împrejurimile Sibiiului interesul pentru o agricultură mai rațională. Ca profesor la Seminar, va fi sădit fără îndoială în inimile entuziasm pentru glie, pentru aceea parte din pământul ardelenesc care a fost și trebuie să rămână românesc. Să-mi fie iertat să afirm, că prin nimic n'a putut să aducă up mai un serviciu poporului ca prin *Albumul artistic* de cusături și țesături române.

Ceea-ce până acum n'au făcut nici studiile, nici informații politice, nici arătarea mișcărilor noastre culturale, vine să îndeplinească acest album, să vorbească în culori vii de o parte prețioasă din sufletul românesc.

Era, prin urmare, așa de firească apariția să strănască o generală plăcere. Străinii ca lumea noastră cu carte au acum prilejul să se convingă, cum acest popor, atât de vitreg tratat de stăpânitorii săi și în vecinică luptă cu condițiile de traiu, a putut totuși să-și conserve și să vorbească gustul și priceperea sa pentru frumos. Dacă până acum nu știa, sau cel puțin am avea oveză tipărite decât despre poezia populară, iată acum în fața unor documente a unei alte lumuri a artei, a artei aplicate.

Dările de seamă, cetite în ziarele d'acasă să facă să cred, că albumulul i-s'a făcut o prietenie după vrednicia sa. Voin adăuga la acele, să va reflexii despre modul cum a fost primit și la București. Firește, oare-care deosebire este. Competența de aici este ceva mai mare, pentru-că cei-ce s'au pronunțat sunt afară de specialiști în materie, ca profesori de arte și eschic, scriitori și erudiți, chiar membrii dinastiei române.

A făcut foarte bine Dl Comșa că a venit în persoană la București, ca să dea explicațiile necesare asupra lucrării sale și amănunte poporului ardelenesc. Scriitorul acestor rânduri a fost martor la diferite întrevederi avute de autor cu personalități marcante ale vieții noastre publice, și a avut cum comentariile abilului profesor ilustran mai mult valvarea paginilor tipărite.

De sigur, nici d-sa nu se aștepta la atâta succes și mai ales la bucuria și mulțumirea deplină ce va procura *Superanilor României*.

Se știe că în familia Dinastiei române se cultivă multă artă. Carmen Sylva, strălucita poetă, cultivă muzica și pictura. Prințesa însă-și e prețioasă societății „Tinerimea artistică“. Insuși M. Regele e un dibaciu muncitor în lemn și sculptură. Gustul lor în materie de artă este prin urmare ales, și aprecierea lor întemeiată nu numai sentiment, ci și pe pricepere adâncă.

În seria audiențelor primite, dl Comșa a avut fericirea să se convingă cu prisosință de asta. D-sa a început audiențele cu *Maiestatea Regina*, unde a fost primit în 8 ale lunii pence.

În numele Reuniunii agricole din Sibiu ca autor și al său ca autor, dl Comșa a oferit M. Regele trei albumuri, compuse din cele trei serii de deluri cari au servit la întocmirea albumului *Monografiat*, cuprinzând unul broderii originale, altul modele de țesături în bumbac și al treilea țesăturile în lână.

Impresia pe care au produs-o asupra regiilor aceste minunății ale acului și războiului românesc nu se poate descrie. Esclamările de admirație nu mai încetau și ochii ageri examinau plăcerea bucată de bucată, remarcând în toate era frumos și caracteristic. Carmen Sylva iubea până acum țărancă română; se pare însă că

de data asta a învățat a o iubi și mai mult, căci nu înceta a-i aduce laude pentru munca atât de subtilă. M. Sa consideră destoinicia artistică a României *vrednică de admirația Europei* și a asigurat pe dl Comșa, că va trimite cele trei albumuri la Paris, unde aranjarea unei expoziții de asemenea obiecte e tocmai în curgere. Grație reginei, astfel albumul din Sibiu se va prezenta înaintea publicului celui mai rafinat în gusturi artistice, și va avea de sigur același succes, făcând cunoscut lumii ceea-ce simte și ce poate crea țărancă română din Ardeal.

Deosebit de afectată la vederea cător-va din cele mai alese cusături, M. Sa a binevoit a comanda după modelul lor diverse lucrări, ce vor fi efectuate de aceleași harnice țărance, cari și-au dat concursul la afacerea albumului cu modele.

În tot timpul audienței, dl Comșa a fost răsplătit cu cuvinte de cele mai călduroase pentru truda și zelul său neobosit și pentru priceperea în aranjarea și conducerea lucrării.

A treia zi, în 10 ale curente, dl Comșa a fost primit de Maiestatea Sa Suveranul României și a avut ocazia să admire pe acest înțelept șef de stat, cum își manifestă entuziasmele sale față de tot ce e românesc. Maiestatea Sa a făcut, între altele, comparații între cusăturile noastre și cele străine; le-a asemănat cu mostrele de stofă de mobile etc. cu cari erau decorate splendidele încăperi ale palatului și a binevoit a constata: „Totuși cele din album sunt mai frumoase, pentru-că sunt mai artistice și sunt românești“. Cu agerul său spirit de combinație, regele a ghicit îndată, că aceste cusături și țesături mai pot fi aplicate și ca obiecte casnice și ca ele pot servi ca modele în școlile noastre profesionale, așa că li-s'ar putea da o dezvoltare mai mare și mai sigură.

Văzând și câte-va plășee de sculptură românească, M. Sa s'a interesat în special de această ramură, întrebând dacă se găsesc multe arme în popor, și la afirmarea dlui Comșa, a binevoit a-l sfătui să facă tot posibilul ca să adune și modele de acestea, formând astfel o nouă și tot atât de prețioasă colecție de modele sculpturale.

În urmă a cerut să i-se trimită 1 exemplar din albumul tipărit, pe cari le va dăruia pe la locurile înalte în străinătate și la diferite instituții locale și după aproape trei sferturi de oră, a congediat pe harnicul autor al albumului îndemnându-l la stăruință și mulțumindu-i pentru satisfacția sufletească ce i-a procurat.

Aproape aceleași cuvinte dulci și măgulitoare i-a fost dat dlui Comșa să le audă la palatul princiar dela Cotroceni, unde l-a primit Alteța Sa Prințesa Moștenitoare. A. Sa și-a arătat deosebită înclinație pentru colorile închise, comparat apoi modelele române cu altele și le-a găsit întru toate superioare. În general Prințesa e foarte bine orientată în arta populară la diferite popoare și apreciază cu entuziasm varietatea și frumuseța fermelor române. Deoarece până acum o colecție din Ardeal nu avea, ținea să fie informată asupra ținuturilor din care erau culese diferitele piese și făcea observații foarte judicioase asupra deosebirilor.

După-ce a binevoit a comanda și Alteța Sa câte-va lucrări a mulțumit călduros, pentru toate, îndeosebi un dar de o rară frumusețe ce dl profesor îl făcuse micelor Prințese și a promis că o să atragă atențiunea societății de elită din București asupra comoarei de artă națională, cum poate fi numit albumul oferit.

Neapărat că e foarte greu de redat ce a simțit autorul albumului în acele frumoase momente, când Suveranul României și fiitorii ei Domnitori s'au pronunțat așa de fără rezervă. El a rămas adânc anotaționat și mulțumit în sufletul său, nu pentru-că i-s'a recunoscut meritul muncii, ci fiind-că meritele poporului și în special ale femeii române au găsit o atât de justă și de caldă apreciere.

Negreșit că primire bună au găsit în toate cercurile. Scriitorii ca *Maiorescu, Slavici, Vlahuță, Iorga* și alții au găsit cuvinte calde, mulți dintre d-nii miniștri și membri ai Academiei Române în frunte cu președintele ei Dl *Kalinderu* au felicitat personal pe dl autor, iar specialiștii *Tzigara-Samurcaș* și *Strâmbulescu*, și alți pictori și-au exprimat perfectă lor satisfacție.

Iată deci o operă, pentru care interesul a pornit de sus în jos, dela Capul Românilor din Regat și care nu va întârzia a-și aduce roadele sale meritate pentru poporul întreg. Dl Comșa

și Reuniunea pe care o presidează și-au găsit răsplată deplină în succesul moral de până acum. Fie, ca acest succes să-l îndemne la nouă lucrări, așa cum e dorința exprimată de Regele României și cum o împărtășesc toți Români de bine.
Fidelio.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 6 Martie. *Eri M. Sa a primit în audiență pe contele Zichy Nándor, baronul Bánffy și pe Max Falk, întrefinându-se cu et asupra crizei politice.*

Un răspuns.

Câmpeni, 2 Martie a. c.

În numărul 30 al prețuitului nostru ziar național „Tribuna“ în rubrica „Electorală“ capelanul gr.-or. *Nicolau Candrea*, din Neagra, încearcă să se spele de faptele-i săvârșite, dar fiind-că nu se poate, să năpustește asupra mea și nu se rușinează a scrie în public lucruri și fapte, pe cari nu le-am săvârșit. Deși nu mă amintește cu numele, totuși am luat-o asupra mea, din motivul că singurul din Munții-Apuseni, după absolvirea teologiei, am stat mai mulți ani în cancelaria conzistorială. E evident deci că numai la subscribul să refere acea corespondența în care mă și provoacă să-i răspund. Foarte bine! Mă învinovățești d-le capelan, că „pentru denunțări am mâncat-o nespălată dela fieratul preot militar Broju din Sibiu“. Așa să fie oare? Nu greșești d-le capelan? Pentru-că eu cu Broju n'am avut nimic nici în clin nici în mănecă! Știu însă că, până eram la Conzistor, am avut un proces de presă cu preotul Nicolau Borza din Viștea inferioară, care a dat un atestat unui învățător în limba maghiară, cu scop de a-l face un ajutor bietului învățător necualificat. Ajungând acest atestat în mâna mea și știind că s'a făcut abatere dela §-ul 175 al Statutului nostru Organic, am scris un articol mai violent în „Tribuna“ din Sibiu; pentru care numitul preot a intentat ziarului proces. Dar n'a ajuns treaba la proces căci afacerea s'a aplanat între noi. Acest fapt îl consideri d-le Candrea de „denunțare“? D-Ta în calitate de preot ai suferi să se facă abatere dela legea noastră bisericească? Ei, vezi d-le capelan că asta nu-i nici o „denunțare“ nici „am mâncat-o nespălat“ și nici cu Broju. Când memoria nu te ajută, nu te provoacă la lucruri de acestea. Ear cât privește afirmațiunea D-Tale, „că am fost dat afară din cancelaria Conzistorială“ e o minciună fără bază și temei, pe care eu ca laic și nu preot mi-ar fi rușine să o susțin. Am servit conștientos șapte ani la Conzistorul din Sibiu și cu atestate îți pot dovedi că sunt cu mult mai bun, de cât a D-Tale ce le-ai obține în calitate de preot știind și Conzistorul despre fundatiunea Cânda Rusanda din Vidra, pe care ai manipulat-o nu tocmai corect.

Și acum dă-mi voie d-le capelan să-ți espun unele din faptele d-tale.

În ziua de 9 Febr. am fost și eu la hotelul „Csiky“. Nu știu anume dacă ai fost în „stare normală“ — cum ți-a zis acel corespondent — fără aceea o știu că ai sufultat — cum am zice — 4 litre de vin și că pe străinul Hollay din Cluj l-ai ofensat și v'ați certat așa încât acel străin a zis, că numai din considerație de poziția de preot, că altfel era să o pățești foarte prost. Îmi aduc aminte foarte bine de cuvintele urite ce le-ai adresat I. P. S. Sale Dlu Mitropolit și întregului conzistor pe care îl consideri de un „trup mort“. Mai știu și aceea că ieșind din hotel ai căzut în mijlocul străzi și altul te-a ridicat de jos. — Apoi și aceea că la măcelaria lui Gulacsi ai avut cearta cu poporeanul Ioan Mihon și l'au injurat așa încât dl protopresbiter auzind de acestea după-ce vați dus de-acolo a provocat pe 2 inși să-și însemne bine cuvintele ce le au exprimat spre a putea dovedi la timpul său. Protestez contra acelei afirmațiuni, că atunci ai fi vorbit cu dl protopop! Tot atunci ai fost în casa d-lui Dr. Zosim Chirtop, unde ai folosit niște expresiuni cari nu sunt compatibile cu poziția unui preot, până și-a făcut rând ca să-l părăsești. Doamne ferește nu zic, că ai fost turmentat de beutură, ci așa nu știu cum...

Mă provoc la dl paroch din Certege Constantin Cothişel să spună au numai în multe rânduri s'a făcut propunere în sinodul parochial ca să ia în cercetare disciplinară pe mai mulți preoți pentru beție, și între aceștia și D-Ta ești. Dl Nicolau Cothişel primar în Certege e martor la cuvintele ce le-ai adresat I. P. S. Sale d-lui Metropolit.

Chestia alegerii de deputat la Trăscău însuși recunoaște că din 16 alegători numai 6 au fost dintre care 5 au votat cu Bonca guvernamentalul și numai unul cu candidatul național. Oare acestea nu sunt lucruri deprimătoare pentru D-Ta ca păstoriu al Negrenilor? Și că cei mai mulți n'au fost la alegere iar cei ce au fost — afară de unul au votat toți cu guvernul, prin aceasta și-ai împlinit datoria față de națiune? Eu cred că nu! Și d-ta ai fost acela care ai zis cătră Drul Chirtop după alegere, că „nici Jidoni n'au păzit pe dl Christos în cinste ergo trebuie să speșeze dacă vrea să fie deputat“.

Nu vreau să „croiesc soartea politică la Moși“ — cum zice dl Candrea — ci mi-am făcut numai datoria de a merge în unele sate spre a informa pe alegători despre ținuta noastră. Și la D-Ta am fost care ai fost atât de gentil de mi-ai dat cuvântul de onoare că vii la alegere. Dar cuvântul cuvânt a fost și la Trăscău nu te-a văzut nimeni.

Maî vrei?

Teodor Orlea,
contabil.

DELA ALEGERI.

Rapoartele publicate din cercurile de alegere, unde au candidat român, cu program național; au deșteptat și pe cel mai de pe urmă cărturar de prin sate; cu atâta foc au fost scrise acele rapoarte, că cei care numai cât de puțin au avut în vedere interesul neamului românesc — la citirea acelor rapoarte au trebuit să lăcrimeze.

Să lăcrimeze parte de bucuria ce s'a manifestat de frați cătră frați din încrederea reciprocă cu ocaziunea alegerii, ear parte de durere văzând pe unii din frații noștri trecuți în tabăra contrară, unii din neprecăuțiune ear alții din răutate conduși de oare-și care interese, ori ură personală.

Cei dintâi sunt de compătimit și în cât-va de scuzat, ear cel din urmă de condamnat.

Ca însă deșteptarea noastră națională urmată și inspirată din incidentul alegerilor dietale să ia dimensiuni tot mai mari, cu poporul nostru de rînd; conducătorii naturali ai poporului la toate ocaziunile să sfătuiască și să îndemne poporul la iubire de neam și la supunere față de conducătorii lui buni. Dar pe aceia, cari se împotrivesc fie din caprii, fie din ori-și-ce interese contrare binelui comun — cât să poate să-i biciuiască fără cruțare. Tot asemenea pe aceia cari fie din poporul de rînd, fie dintre inteligență cari se disting în luptă națională spre binele poporului, să fie publicați, ca să-i cunoască poporul și să le urmeze întru toate.

Ca unul din cei mai mici ce fac parte din susnumiții conducători naturali, și ca unul ce mult îmi zace la inimă fericirea poporului meu român din care fac și eu parte — nu pot întrelăsa de a nu da laudă lui Dumnezeu, că a învrednicit poporul, de și comuna mea a' fost pusă între comunele cu nume bun, adecă: care la alegerea de deputat dietal național s'a purtat destul de bine. Laudă se cuvine poporului și conducătorilor săi — dar afară de Dumnezeu laudă mai mare merită Iuliu Seiman și Mi-

lan Constantinovici, proprietarii cari în înțelegere cu Achim Popovici și feciorul său Dimitrie și Simeon Mater, nefecetati au stăruit pe lângă popor să voteze cu candidatul nostru național George Breban, — ba Seiman a pus la dispoziție chiar și chiliile sale candidatului și însoțitorilor lui cu ocaziunea ținerii programului — ear doamna casei ne-a pus la dispoziție și o masă bogată cu de-ale mîncării ca astfel să ni-se potențieze veselia tot mai mult. Onoare doamnei. Bucuria ce am simțit-o în momentul acela să predominescă acea familie cinstită în toată viața lor. Tot asemenea bucurie să învrednicească și pe bătrânul Dimitrie Crestici, om de peste 70 de ani, proprietar și comerciant, care când e vorba de a salva onoarea națiunii uită că-i bătrân. Cum prinde câte pe un rătăcit încearcă de al aduce la lumină — ear încât nu-i succede de a-l capacita — și-i spală după merit. Apoi copiii în naivitatea lor atâta bucurie ni-au cauzat în momentul plecării noastre la urnă — încât acel moment îmi va rămânea un memoriu; și din acel moment am și început și mai mult a-l iubi.

Până când naivitatea copiilor se unește într'un punct cu înțelepciunea bătrânilor suntem îndreptățiți a ne aștepta la un viitor mai bun. — Să ne ajute Dumnezeu.

Petromani, în 15/28 Faur 1905.

Petru Ferențu,
învățător.

„Transsylvania“

banca de asigurare din Sibiu.

Sub acest titlu publică foaia „Poporul Român“ din Budapesta în Nr. 14 din 21. c. n. următoarele:

„Cei-ce erau pe timpul înființării institutului de asigurare „Transsylvania“, își aduc aminte, cu câtă însuflețire bărbății fruntași inteligenți de pie memorie de pe atunci, Ilie Măcelariu și Visarion Roman se luptau, ca ideea asigurărilor, ideea de mare însemnătate economică-financiară, să prindă rădăcini și la noi Români cu totul lipsiți de astfel de instituțiuni binefăcătoare pe terenul economic-comercial; și prin muncă serioasă, asiduă și onestă instituțiunea înființându-se, a prosperat până azi, mângâind multime de nenorociți surprinși de incendii și de morți și ajutorând cu frumoase capitale de bani asigurați, pe toți, câtli doriau un avânt economic spre îmbunătățirea stării lor în societate.

Dușmanii de tot soiul priveau cu gelozie la activitatea românească pe terenul de asigurare, și deja de mult nizuiesc paralizarea acestei activități, punându-i tot felul de piedici posibile.

Astăzi au început acești geloși adversari cu mai multă înverșunare lupta fățișe pe alt plan contra „Transylvaniei“, și mijloacele, de care se folosesc, nu este concurența onestă, întemeiată pe calculațiune reală, comercială, ci cele mai josnice arme din arsenalul neadevărului le aplică, cu răutate deamănă de dăniș, ca doară-doară ar pune-o la pământ.

Maî anii trecuți, când „Transsylvania“ își lățișe terenul de activitate pe întreg teritoriul Ungariei, la ceea-ce ca institut din patrie se ținea mai îndreptățit, de cât multe altele, bunăoară din Anglia și din America, ce lucră aici, au sărit adversarii cu furia unui vespar învrăbit, vânturând în publicitate cele mai furioase invective și calomnii asupra ei.

Acuma, după-ce „Transsylvania“, s'a măr-ginit carăș la vechiul ei teritor, adversarii o urmăresc cu potențată înverșunare, mai cu seamă fiind în preajma espirării asigurărilor biseri-

cești, școlare și parochiale din dieceza Caransebeșului, a cărora daun e „Transsylvania“ în decursul celor 10—15 ani, cât fuseseră asigurate la acest institut, le-a plătit cu perfectă culanță.

Capitalele ovreești doresc însă cu ori-ce preț, să pună mîna pe acest teren comercial românesc și prin medii susceptibile au și încheiat pactul renouirii cu organele conzistoriale din Caransebeș, cu toate că ofertul „Transylvaniei“ fusese la concurs cu mult mai favorabil pentru parochii.

Insinuând direcțiunea recurs la acest ven. cons. și promițându-i-se rezolvarea cazului în cel mai rău caz se speră ratificarea pactului de cătră sinodul diecezan, care la nici un caz nu va incuviința daunarea parochiilor.

Acvizitorii și alte organe a institutelor de asigurare, străine, voind a paraliza dezvoltarea în direcțiunea pornită de „Transsylvania“, vin în ziarele „Temesvárer Zeitung“ și „Neue T. Zeitung“ precum și în „Deșteptarea și lumina poporului“ din Timișoara ș. a. aducând neadevăruri ca acelea, că „Transsylvania“ se sfășie de două curente a conducătorilor săi, unul fu-zionist, altul dizolvant, că este săracă de fonduri, și alte minciuni și calomnii, menite a seduce publicul și al înstrăina, inspirându-i neîncredere; apoi cu foile în buzunare pornesc după afaceri, bîrfind asupra „Transylvaniei“ cât îl ea gura.

Aceasta nu este concurență onestă, și organele constite nu pornesc cu astfel de mijloace să acvire afaceri.

Ajungând aceste porniri la cunoștința direcțiunii „Transsylvania“, aceasta le-a desavuat prin următoarea:

Declarațiune.

„In diferite ziare, precum și în aceasta foaie s'a publicat articoli în contra institutului nostru cu intențiunea ce mai răutăcioasă, spre a submina încrederea, de care ne bucurăm în public mult de 30 ani, și spre a ne strica.

„De oare-ce acei articoli provin dela fu-zionari de odinioară ai institutului nostru, li-se poate da altă însemnătate, decât ceea-este peste tot merită astfel de acte de răzbunare reu-tăcioasă.

„După-ce în anii din urmă am respins toate afacerile nereale, ce încurseseră, și peste tot publicul nu poate avea anză de neîncredere față de institutul nostru“.

Sibiu, 5 Ianuarie 1905.

Direcțiunea băncii generale
de asigurare „Transsylvania“

Presa onestă ca „Temesvárer Zeitung“ și „Neue Temesvárer Zeitung“ numai de a susceput această declarațiune în coloană sa; ear „Dreptatea și lumina poporului“ din Timișoara, redigiată de un fost acvizitor „Transsylvania“, acum în aceeași calitate „Első Magyar“, temându-și protecțiunea, a lizat publicarea ei până în momentul de față.

Noi suntem de convingere, cumcă publicul român, luminat și treaz, nu se va lăsa influențat de amăgitori, și va păstra încrederea sa deplină cătră „Transsylvania“ unica noastră bancă de asigurare, administrată cu conștiință perfect culantă în solvirile sale, ceea-ce au orî a dovedit ziaristica noastră serioasă în loanele sale.

Când considerăm, că lupta șovinistă afectat și terenul economic comercial, recomandăm onoratului public român cea mai de încredere cătră „Transsylvania“, care deși institut româno-săsesc, dă însă publicului gurat dreptul de control și dispunere cu vire la administrația sa; ear majoritatea membrilor asigurați este română și totdeauna venit în adunările ei generale.

In prima linie atragem atențiunea publicului nostru de bani, să ocrotească cu încredere „Transsylvania“, asigurând exclusiv la realitățile hipotecate și încurajând publicul nostru cu îndemn și încredere pentru acest

Dr. VICTOR D. GRAUR

medie universal, profesor calificat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de făcl. tură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu ment, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice cu Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porce și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și bilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Din dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere

it, a căruia administrație depinde dela însuș publicul asigurat.

Ce privește luptă șovinistă a institutelor râne față de „Transsylvania“, se arată tenența lor cât de departe; căci aci sunt asigurate cele mai multe realități și capitale române din ținuturile ungurene, bănățene și din Ardeal.

La „Transsylvania“ acest ram de economie comercială română a făcut cel mai frumos progres în decurs de 30 de ani, și progresul pe terenul economic este cea mai sigură dovadă pentru puterea de viață a popoarelor, dela care depinde dezvoltarea și afirmarea ori cărei națiuni atât pe terenul cultural, cât și pe cel politic.

Raportul societății „Petru Maior“.

— 1903—1904. —

Elegant ca execuție (tipografia „Pop. Rom.“) și cu un bogat conținut raportul, ce ni-s'a trimis, dovedește, că cîrmuitorii societății fost conștii de nobila lor chemare.

Societatea „Petru Maior“ în urma faptului, că întrunește în sine o parte însemnată din generația tinăra ca membrii ordinari și în parte elita societății noastre românești, ca membrul de onoare devine o instituție a întregii națiuni românești.

Convinși de aceasta cei-ce au stat în fruntea ei și-au făcut datorița.

Societatea a ținut mai multe ședințe literare; în 13 Decembrie a aranjat o ședință publică în memoria fericitului Andrei Șaguna. La ședințe s'au ținut 9 conferințe; s'au cetit și recensat 6 lucrări. — Averele societății la 30 Septembrie a fost 14.235 cor. 47 bani.

Să ni-se permită o mitică observație:

Ori cine știu, câtă studențime română e în Budapesta și vede numărul minimal al membrilor ei, e cuprins de oare-care nedumerire. Să fie asta semnul unei apatii, ori are să se caute pricina cu totul în alte terene.

Tunelul Simplon.

Una dintre lucrările mai mărețe ingineriei tunelului Simplon, s'a sfârșit în ziua de 24 Februarie n.

După cum se scrie din Zürich în numita zi la orele 7 dim. s'au încheiat lucrările de găurire. Total a reușit foarte bine așa, că socotelile n'au dat nici un greș. Săurirea muntelui se începuse din două părți și la numita oră lucrătorii cari sfredeleau pe sub pământ din cele două direcțiuni s'au întâlnit.

Lumea d'acum s'a deprins deja cu minunile tehnice, cu toate acestea însă isbânda aceasta trebuie să puie în uimire pe ori-ce om.

Lucrările s'au început la depărtare de 19.770 metri cu mașine uriașe, lucrând încet și cu grijă pas de pas. Fie-care învârtire a mașinilor însemna înaintare de un centimetru.

Lucrările s'au început în Novembre 1898 și singurul lucru la care inginerii n'au contat a fost căldura enormă de 40 în care trebuiau se muncească lucrătorii. O altă pedecă mare a fost și apa, care se scurgea mereu în tunel. Din cauza aceasta antreprenorii au cerut amânare de un an, care li-s'a și acordat. Acest nou termin va expira la 30 Aprilie a. c. și vedem, că lucrările s'au terminat cu 2 luni înainte de termin.

Antrepriza a fost condusă de firmele asociate Alfred Brand constructor de căi ferate din Hamburg. Carol Brandau din Kassel, Eduard Sulzer șeful fabricii de mașini din Winterthur și colonelul Locker din Zürich. Ingerii, cari au condus lucrările au fost: Conrad: Pressel și I. Hager. Inaugurarea tunelului se va face numai după construirea completă a aceluia.

Despre perforare președintele conferinței elvețiene a înștiințat telegrafic pe regele Italiei. Regele Victor Emanuel a mulțumit telegrafic, felicitând pe președinte din acest prilej și exprimându-și speranța, că noul tunel va contribui la strângerea legăturilor prietenești între Italia și Elveția.

Evenimentele din Rusia.

I.

Focul aprins în Rusia ia din ce în ce mai mari proporții.

Duminecă a fost aniversarea eliberării iobăgimii ruse. Guvernul s'a așteptat la mari demonstrații. Petersburgul a fost plin de miliție.

Greva crește din ce în ce; Caucazul e încă 'n ferebere.

II.

În vremea aceasta Dumnezeu războaielor și-a întors fața dela Ruși. Suntem — zic unii — în ajunul unor lupte cu caracter decisiv.

Tremură pământul Mandjuriel de grozava larmă a tunurilor. Lupta e generală pe întreg frontul.

Londra, 4 Martie n. Un mare politician s'a exprimat în modul următor despre situația de pe câmpul de luptă:

— Incontestabil, lupta, ce se dă acum e cea mai mare din întreaga expediție. Și aceea e sigur, că Kuropatkin a dispus deja retragerea. Aripa stângă a Japonasilor înaintează în marș forțat; mă tem, că Kuroki a ajuns prea departe de calea ferată și nu-l va mai putea ajunge.

Armatele sunt atât de mari, că dirigiarea lor în acel teren e foarte grea. Dacă calea ferată nu mai e în mâna Rușilor, își perd atunci ori-ce speranță.

Sper, că trupele japoneze vor impresura pe Kuropatkin; de una mă tem, adevărat că situația după luptă va fi tocmai ca după lupta dela Liaojang.

Războiul ruso-japonez.

Kuropatkin în mare primejdie.

Berlin, 5 Martie.

Ziarele de aici primesc din Petersburg știri cari confirmă primejdia mare de pe câmpul de război. „Eri seara — se telegrafează — Tarul a primit o telegramă în care Kuropatkin raportează că 260.000 japonezi, au spart aripa stângă a oștii rusești“. O a doua telegramă, sosită la miezul nopții, vestește: „Situația e colosal de rea. Japonezii înaintează spre Mukden.“

O a doua telegramă tot din Berlin, spune:

„În cercurile oficioase din Petersburg se mărturisește desastrul suferit de Kuropatkin. El a fost bătut decisiv de Japonezi, cari înaintează spre Mukden.“

Un discurs al lui Katsura. Times primește din Tokio următoarele:

Ministrul președinte contele Katsura, într-o cuvântare către prefectii de județe, și-a exprimat deplina sa încredere că căderea Port-Arthurului a nimicit de fapt puterea Rusiei în Asia răsăriteană.

Situația Rușilor e disperată, dar firește că intenția lor e să continue lupta încrezându-se în schimbarea soartei armelor; de aceea Japonia nu trebuie să slăbească priveghierea și silințele de oare-ce e încă departe de a fi ajuns la adevărata țintă urmărită, ce constă în a dovedi că e în stare să se apere singură și apoi să do-

bândească o pace durabilă în Extremul-Orient. Din fericire în curs de două-spre-zece luni de când durează războiul, țeara a putut poveri elasticitatea mijloacelor sale de ajutorare, ceea-ce e o garanție pentru îndreptățirea sa de a continua războiul.

Petreceri și concerte.

Reuniunea femeilor române din Hunedoara are onoare a invita la balul care-l va aranja Sâmbătă la (25 Febr. v.) 11 Martie n. a. c. în sala hotelului „Hunyadi várhoz“. Inceputul la orele 8 seara. Prețul de intrare: de familie 4 coroane, de persoană 2 coroane. Suprasolvirile se primesc cu mulțămă și se vor cuita public.

— Societatea de lectură a școlarilor dela Gimnaziul superior fundational din Năsăud invită cu toată onoarea la Serata Literară-Musicală urmata de dans, ce să va aranja Duminecă în 12 Martie st. n. 1905 în sala de gimnaziu. Inceputul la 7^{1/2} ore sara. Vonițul curat e destinat în favorul foădului pentru biblioteca școlarilor gimnaziali. Ofertele și contribuțiile benevole să primească cu mulțămă și să vor publica în raportul anual al gimnaziului.

Comitetul arangiator.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 6 Martie n. 1905.

— Știri personale. Deputații români din Arad vor pleca mâine la Budapesta, pentru a fi de față la redeschiderea de Mercuri a Dietei.

— Întâmpinarea dlui Dr. Șerban. Datorim adevărului să spunem că întâmpinarea pe care ni-a trimis o dl Dr. Șerban, n'am publicat-o întreagă în numărul nostru din urmă. Și ca de ce: d-sa în partea doua a întâmpinării aduce acuze contra dlui Dr. Vasu, pe care dacă le-am fi publicat, trebuia să dăm loc și apărării, și astfel se năstea o ceartă care nu poate fi spre edificarea marelui public românesc. Vrem să se potolească odată valurile provocate cu privilegiul alegerilor.

— Sesiunea generală a Academiei Române se va întruni în 8/21 Martie. Biuroul Academiei a adresat membrilor comisiunii premiilor următorul apel: „Domnul coleg. După cum cunoașteți, una din lucrările de căpetenie ale sesiunii generale este și decernarea premiilor la scrierile cari se supun apretierilor Academiei. Mai mult ca pe ori care lucrare a noastră publică românesc urmărește cu interes acordarea acestor premii și este bine ca discuțiunile ce se fac în sinul Academiei, cu privire la premii, să se facă din vreme, în toată liniștea și în deplină cunoștință. Spre a se ajunge însă acest scop, este trebuință ca rapoartele speciale ale membrilor comisiunii premiilor să fie depuse cel mai tirziu la deschiderea sesiunii generale, pentru ca astfel comisiunea să se poată întruni în ședință și să lucreze de îndată și fără grabă. Pentru aceasta avem onoare a vă ruga să binevoiți a pregăti rapoartele cu cari v'ați însărcinat și a le trimite cancelariei Academiei, dacă ar fi cu putință, chiar înainte de deschiderea sesiunii generale, care va avea loc anul acesta la 8/21 Martie. În ori-ce caz dorința noastră este ca rapoartele să fie prezentate în ziua deschiderii sesiunii generale spre a fi puse mai din vreme la ordinea zilei. Primiți vă rugăm, domnule coleg, încredințarea simțimentelor noastre de înaltă considerațiune. Președintele I. Kallinderu. Secretarul general D. Sturdza.“

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stoffe pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brünn.

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER. SPECIALITĂȚI de

STOFFE ENGLEZE COLORATE

PENTRU VESTE.

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserică, (PÉCS) Király u.

— **Mandatul lui Tisza.** Amintisem, că par-tida lui Andrassy a petiționat mandatul lui Tisza. Curia va aduce sentință — după-cum suntem in-formați — în 23 Maiu n.

— **Sedință publică la Academie.** Vineri la la 11/24 Februarie Academia Română a ținut se-dință publică. Cu asta ocaziune dl Dr. G. Mari-nescu, membru corespondent, a cetit comunica-rea: „Serierea, turburările ei și grafologia“. Se-dința s'a ținut sub prezidiul d-lui Ioan Kalinderu, președintele Academiei.

— **O noaună istorie a lui Mihail Viteazul.** Dl Dr. Ion Sirbu din Rudaria a scos de sub tipar la București un mare volum istoric, care poartă titlul de: „Istoria lui Mihail-Vodă Viteazul, Dom-nul Țării românești. I. Rezmiritele și politica lui din afară, dimpreună cu întâmplările atingătoare din țările vecine. 1503—1598“. Competenții vor pronunța judecata lor asupra valorii lucrării auto-rului. „Familia“ își exprimă numai bucuria că che-stiunea aceasta a fost studiată cu atâta pătrun-dere de unul din bărbații noștri de știință de dincoace de Carpați. Atragem cu plăcere aten-țiunea cercurilor competență și dorim ca lucrarea să fie sprijinită cu căldură ce merită. Prețul 15 lei.

— **Blăstămății jidovești.** Intreagă presa maghiară e alarmată de o știre senzațională: zece mii de tineri evrei au fost scăpați de mi-liție prin falsificările rabinilor.

În comitatele Maramureș, Zemplén, Bereg, etc. în această parte a țării, care e prima sta-ție a jidovimii galițiene s'au făcut nespuse fal-sificări de matricule. De vre-o 10 ani nu ser-veșc 10.000 de tineri în armată: pentru parale rabinii le schimbau numele ori îi induceau în matricule drept fete, ori îi făceau morți.

Vom reveni.

— **Esecutor suspendat.** „Függetlenség“ aduce în numărul de Sâmbătă detaliuri cu pri-vire la defraudările esecutorului *Ortutay Antal*. Deși avea o plată de peste 8000 coroane, se zice, a defraudat aproape 2000 coroane. Adaogă, că *Ortutay* a mai comis și alte păcate, cari însă prietini i-le ascund. Judecătoria cercuală din Arad l'a suspendat și se va porni contra lui cercetare criminală.

— **Sensații de pe câmpul de război mand-jurian.** Ziarele aduc tot mai multe vești despre viața destrăbălată a oficerilor ruși. O foaie din Pesta a primit în o epistolă dela corespondentul din Petersburg următoarele:

Viața de pe corăbiile de război.

Pe corăbiile de război, ce au perit, se du-cea o viață foarte veselă. Pe bord aranjau ofi-cerii petreceri neîntrecute; chiar și pe bordul lui *Petropavlovsc* era neîntrerupt chef. În deosebi, după-ce a sosit marelui duce *Ciril* era o viață destrăbălată la culme. Cu lăzile aduceau șampania și alte vinuri grele, cu sacii cașurile și cu butoa-iele rachiul. *Femei destrăbălate încă au venit.* Pu-știirea lui *Petropavlovsc* e povestită în modul următor:

Se serba tocmai onomastica unei cântărețe franceze. În sală benchetuiau oficerii cu femeile, una după alta curgeau sticlele de șampanie, mi-litarii au căpătat rachiul și mâncare extra — cu un cuvânt toți erau în chef. Serviciul îl făcea un oficer foarte tânăr. De-odată s'aude o explozie te-ribilă, corabia începe a se clătina, s'a ridicat în aer și apoi a dispărut sub valuri.

— **Domnișoara Mimi se scaldă în șam-panie.** *Kuropatkin* a voit să depărteze femeile, dar prințul *Boris* le-a apărat. *Boris* adevărat înna-nte de a merge pe câmpul de luptă și-a coman-dat la mai mulți negustori de sulele femei frumoase, între cari erau și actrițe. Deoarece *Kuropatkin* era convins de spionajul acestor femei, a dispus, ca să fie trimise acasă, dar *Boris* nici decum n'a voit. *Kuropatkin* i-a raportat țarului, care l'a și admoniat pe *Boris*. Atunci *Boris* și-a răsbunat. L'a invitat pe *Kuropatkin* la un banchet. Intr'a- ceea patru soldați au adus o farfurie uriașe aco-perită. La porunca lui *Boris* a descoperit farfuria. Ce eră? *Femeia favorită a lui 'Boris se scaldă în șampanie*, față de care dispuseseră *Kuropatkin* să fie alungată. Mănios a părăsit banchetul *Kuro-patkin*. A doua zi și-a trimis adjutantul la *Boris* cu porunca să trimită damele la Petersburg. *Boris* drept răspuns a rîs și-a dat un răspuns, obraznic să-l ducă lui *Kuropatkin*.

— **Influența revoluției rusești asupra co-merciului.** Greva și revoluția din Rusia a avut influință deprimătoare nu numai asupra industriei și comerțului rusec, ci și asupra altor state. Germania de pildă nu mai impoartă nimic în Rusia.

— **Furt de copil în Arad.** Orașul nostru are — să vede — o politică mai mult, decât minunată. Jafuri, furturi să-ntâmplă ziua. Atunci cine lipsește acolo! Firește, poliția. Zilele tre-cute o țigancă a furat un copil, o fetiță mică a cassarului oficiului de dare, căci servitoarea, care se sgăia pe la galantare, nu observa mai curând, că fetița nu mai e și de nu-i venia în gând să fugă spre piața Francisc, pierdută era copila. Și ce e interesant: poliția în astfel de casuri nici numele hoțului nu-l poate afla. De aceea să grijască părinții însiși de micuții lor, căci poliția are alte treburi.

— **Jertfele tunelului Smiplon.** Serbările, ce erau să se țină din prilejul terminării tuncelului Smiplon nu se mai țin. La hotarul Șvi-țerei și Italiei e mare doliul pentru moartea inginerilor *Biancho* și *Grossi*. Senatul uniunii, precum și camera italiană a abzis de festivită-țile de deschidere a tunelului. În *Iselle* sa por-nit o acțiune, ca să se ridice statue lângă tunel inginerilor amintiți. Eroii științei vor fi sărbă-toriți de cele două țări, ear familiile lor vor fi împărțite de ajutor. — Temperatura și emo-țiile prea mari i-a băgat în mormânt.

— **Honorariile scriitorilor.** Suma oribilă, ce a plătit-o mai zilele trecute un ziar ameri-can pentru un roman, a făcut senzație și a îm-prospătat opinia publică, îndemnând-o să se ocupe de honorariile scriitorilor. În America s'a plătit adevărat pentru un roman inedit și nici chiar terminat al lordului *Beaconsfield* 48 mii de coroane. Dar conținutul neînsemnat al ro-manului nu a corespuns oribiului preț. Natu-ral a făcut mult numele marelui bărbat de stat și poet, la ceea-ce „Times“, care l-a publicat a mai adăogat, că romanul conține satiră și in-vective despre *Disraeli* și partizanii lui. Foile americane au obiceiul de a-și informa cetitorii, cât se plătete pentru fie-care cuvânt al unui op literar, ce-l publică. De multe ori publicul e tras pe sfoară prin așa manevre. Pentru pove-știle lui *Rudyard Kipling* s'au plătit prețuri, cum nici *Dickens* n'a căpătat. „Port“ din New-York plătește bucuros o coroană pentru o vorbă. *Conan Doyle* a căpătat pentru un cuvânt 2 coroane și 55 fleri.

Editorii spun, că prețurile opurilor lite-rare, articolele de ziare s'a urcat foarte. *Mrs. Rice* a primit pentru un volum de 20.000 cu-vinte 400.000 coroane, va să zică de cuvânt 20 de coroane. Lui *Gennyson* i-s'a plătit poe-zia „*Mierla*“ cu 4000 coroane.

— **Tren de povară furat.** Lucrul s'a în-tâmplat firește în Rusia. În *Crasnojarsk* la gară au defraudat un tren de 18 vagoane de marfă încărcat cu articlii de mărfa prețioasă. Sara a fost, ear dimineața dispăruse trenul.

CRONICA EXTERNĂ.

Clerul rusec.

— *Notițe istorice vechi și nou.* —

II.

Arătarăm în articolul precedent ce e sino-dul rus și în ce dependență stă față cu guvernul Țarului.

Când i-se poruncește să facă rugăciuni oca-sionale într'un anumit sens.

Când i-se poruncește să facă spionaj, face și spionaj.

Eată cum!

Sinodul a dat ordin, după-ce a primit ordin, dela guvern, dă și el la rîndul său ordin preoți-lor ca să comunice poliției toate ce li-se comu-nică la spovedanie, dacă li-se pareă suspectă mărturisirea ce li-s'a confiat! În cas contrar ei sunt considerați solidați și complici cu penitenții lor, și vor fi tratați în consecință.

Cum vedem, e foarte frumoasă și înaltă con-cepțiunea ce o au despre religione guvernantiil ruși și să miră că poporul rus e sătul d'un ast-fel guvern de spionaj. Câtă dreptate a avut și are *Tolstoi* să zică că în Rusia 2—3 sunt afară din lege, și când sunt doi ruși la un loc, sunt de față trei spioni.

Dar să revenim la compoziția clerului rusec. Călugării se compun din frați *Basilieni*, sin-gurul ordin monacal autorizat în Rusia. Ei ocupă toate posturile eclesiastice de frunte din stat.

În fruntea lor stau trei metropoliți cu reșe-dința la Petersburg, Moscova și Kiev. În Georgia e un exarch.

În fruntea hierarhiei e Țarul, el domină si-lențios toată tagma călugărească și preoțească. Tagma aceasta se compune din preoți *Insurați*, ca și al noștri, ca „el să nu fie afară de viața socială și populară“ cum zic statutele ce îl re-glementează.

Aristocrația clericală tratează foarte dur și cu dispreț pe preoți, cari în viața lor nu pot înna-nta la ceva mai mare. Un popă rus e un țaran care administrează sfintele taine și ține serviciul divin.

În diecesa sa arhiepiscopul e un fel de stă-pân, căruia ie frică mai mult de Țar decât de Dumnezeu. El dispune de viața și familia popii. Preotul primește parohia dela *Conzistoriu* și o păstrează până ce vrea arhiepiscopul. Odinioară preoții erau aleși de *zemstvo*. Acum s'a stricat această datină

Intrunirile popești sunt interzise. Popa nu se poate plânge decât numai la arhiepiscopie. *Simonia* domnește de sus până jos. Preotul stors de *conzistoriu* metropolitan, jupoae și el pe oile sale. Adeseori s'a văzut preoți refuzând să îngroape morții. Cearta ține până ce morții putrezesc în casă; atunci familia repositului face dela început. *Îngropăciune civilă* nu există în Rusia.

Aceleași scandaluri se fac și la căsătoria civilă.

Când popa rus n'are bani se roagă lui Dum-nezeu în gura mare, în auzul tuturor, în plină biserică să trimeată ciuma în parohia sa. Paro-hienii aud rugăciunea și de frică 'i dau bani ca să se roage lui Dumnezeu să nu trimeată ciuma în satul lor.

Câte odată țaranii se supără; fură cheile bisericii și după-ce a închis-o ascund cheile. Așa s'a întâmplat acum de curind în *Svinaia*.

Popor, popi, și arhierii nu țin unii la alții. Poporul e credincios și fără popă, de care n'are nici o considerațiune deosebită. Arhierii se țin prea pe sus. Nobilii îi consideră pe toți ca func-ționari.

Alături de biserică oficială, există biserică națională schismatică, a *Rascolnicilor*, pe care o telegramă de acum 8—10 zile anunță că Țarul vrea să o recunoască.

Rascolnicii s'au separat de biserică oficială, din cauză de rit, la 1666—67.

Lucrurile s'au petrecut astfel.

Patriarhul Nikon a ordonat ca crucea în în-chinăciuni, să se facă cu trei degete, *rascolnicii* susținură că se poate face și cu două degete, probă că pe vechile icoane bizantine sfinții pă-rinți sunt făcuți cu două degete îmbinate. În fond *desidența* avea un motiv mai puternic decât atâta. Poporul era satul de rapacitatea și despotismul înaltului cler. *Rascolnicii* au mai înscenat în se-colii 18 și 19-lea repetiție răscoale țărănești. Popii *răscolnicilor* sunt amicii poporului muncitor.

Un tip modern al acestor preoți, e popa *Gapon*, eroul manifestațiunii dela 22 I. t., care a început ca o procesiune religioasă și s'a sfârșit ca o bătălie de pe câmpiile *Mandciuriei* cu mii de victime.

Dintre sutele de secte religioase de care e plină, *răscolnicii* sunt cei mai tari cei mai popu-lari. Ei sunt relativ, un element de progres în vasta Rusia retrogradă. Ei nu își sparg capul cu căți i-se scrie numle lui *Isus*, dacă se scrie cu unul, cu doi sau cu trei, ca să formeze apoi trei secte. *Răscolnicii*, adevărat preoții lor, sunt oameni cu carte. Asociațiunile lor sunt școli de senti-mente frățesti și de devotament. Membrii ei se protejează atât încontra miseriei cât și încontra poliției.

Numărul și progresele lor au forțat deja pe Țarul *Alexandru III*. să le acorde oare cari li-berități; dar după moartea lui ei au fost perse-cutați și mulți dintre ei trimiși în Siberia, pentru influența lor cea mare asupra poporului.

Contele *Dimitrie Tolstoi* le luă apărarea lor însă. Făcu ca să fie admiși elevi în seminare, unde revoluționarii dându-le cărți filosofice, au început formațiunea unui cler foarte emancipat și revoluționar.

Încet încet popa rus dispăre, și în locu-i apare un om modern ce nu și-a găsit încă un rang în societatea rusă.

POȘTA REDACȚIEI.

Oraștie. Întâmpinarea în n-rul viitor.

Redactor responsabil: Sever Boan.
Editor-proprietar: George Nishin.

INSERTIUNI și RECLAME.

Un candidat de avocat cu practică pentru a conduce cancelaria perfect în stil român și maghiar să primește numai decât lângă condițiuni favorabile în cancelaria avocatului **Dr. Mátyás Lázár**, Sibiu, Strada Rezului Nr. 11. 552

IOSIF HEGEDŪS

Cronometrar, Clasornicar și Giuvaergiu
Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria a fabricanților Glashutten din Elveția. Exclusiv
magur. Clasornice cu precizie. 550

Furnizez acasă:

Cărbuni de piatră de Salgó-Tarján pentru 1 fl. 70 cr.

Cărbuni de lemn de fag pentru 2 fl. 20 cr.

Lemne de foc mărunțite pentru 1 fl. Câte o sută chilograme.

Comandele sunt a se adresa lui:

ALTMANN EDE

— neguțator de specialități. —

Arad, Str. Wesselényi Nr. 48.

La cumpărare de 500 kgr. ofertă specială.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, sedulii de amăneta-re cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

clasnornicar și giuvaergiu

A R A D, Strada Bisericii
(Palatul minorității.)

Isvorul cel mai eficient de cumpărare de bijuterii și oroloage.

P. T

Am onoare a aduce la cunoștință stimatului public din loc și din provincie că în atelierul meu de

fabricarea paturilor și a cuptoarelor primesc efectuarea a tot felul de

cuptoare și mașini de gătit

tot asemenea

mutarea și repararea lor

pe lângă prețurile cele mai moderate.

Am în deposit sobe de maiolica ș. a. în toate culorile și prețurile.

Rugând pentru binevoitorul concurs rămân cu stimă

Borai Gyula

524

fabricant de paturi și cuptoare

Arad, Közép-u. Nr. 6. (casa proprie)

Atențiune!

Dacă dorești ghete bune, estine și fine atunci le cumpără din prăvălia de ghete pentru dame și domni a lui **Brescku Károly** de pe piața Arpád Nr. 5 (edificiul bisericii izraelite) unde comandele se efectuează mai punctual.

Se pot căpăta totfelul de ghete confecționate în atelierul meu. Rog binevoitorul concurs al onoratului public, cu deosebită stimă

Brescka Károly

516

pantofar.

Igaz Sándor

clasnornicar și giuvaergiu.

A R A D, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Prăvălie pentru mănuși și suspensorii a lui

HUBATSCEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mănușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se căpăta tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vând pentru prețuri extraordinare de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân cu respect: **Hubatschek T.**

308

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de căt, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

358

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce a întrebuintarea de apă nesipoasă ori murdara nu abzie serviciul Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de canepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare

VARGA JÁNOS

atelier de tapiserie și infrumșetare.

Arad, Strada Zrinyi Nr. 2 (Casa Sebessi).

Recomandă magazinul sau bogat asortat cu modele de garnituri de salon, de odăi pentru bărbați, precum și de otomane pentru dormitorii și refectorii.

BUDGETE și PLANURI 447

dela cele mai simple până la cele mai corăspunzătoare gratuit.

REPARĂRI și TRANSFORMĂRI

după stil modern în loc și în provincie.

Obducere de biliarde pentru prețurile cele mai culante.

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

Arad, piața Boros Béni Nr. 6

o nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în orî-ce cantitate.

Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

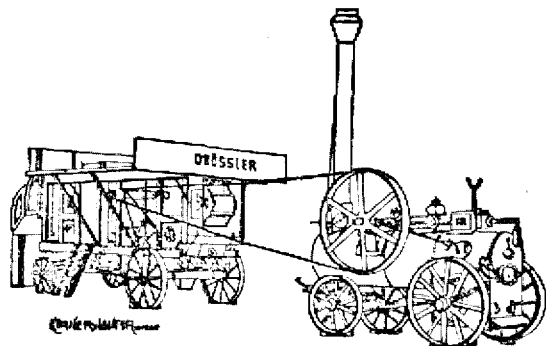
fabricant de fer și oțel în Ujdesna.

Carol Drössler

fabrică ces. reg. de mașini agricole.

Budapesta, VI. Váci körút 59

transportă automobile, locomotive cu vapor, grapă de vapor, mblăcee cu vapor, mblăcee de mână și (járgányos) motoare de ulei crud, montează mori și tot felul de mașini agricole.

Marfa solidă, pe lângă condițiunile favorabile de plată. —

Se trimit cataloage de preț și cheltueli gratuit.

Se caută agenți.

490

Friedmann Lajos

prăvălie de coloniale și delicatose

ARAD, Piața Libertății Nr. 4 (lângă cafeneaua Pölzl)

Am onoarea aduce la cunoștința onoratului public că pe piața Libertății (lângă cafeneaua Pölzl), am deschis

o prăvălie de coloniale și delicatose

corespunzătoare cerințelor timpului modern.

Am stabilit în deposit tot felul de cele mai bune coloniale, benturi din țeară și streine, ceaiuri, prăjituri pentru ceai (Cafos veritabil) mare asortiment cu delicatose, cașuri, mezeluri (și coșer) ș. a. m.

Când cer protecția onor. public îl asigur despre serviciu punctual și solid.

Cu deosebită stimă

Friedmann Lajos

Comande din provincie se execută prompt.

520

Arad, Piața Libertății nr. 4 (l. Pölzl).

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința v. o. public, că azi am deschis în Arad **un magazin de mobile** sub firma improcolată a lui

FISCHER J.

oare magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulație suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea între prindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfa indigenă de calitate inexceptionabile.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.
măestru tapiesier.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

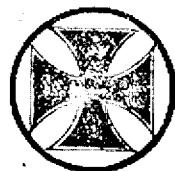
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tînturi de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, suzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mîni și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, vudul în pat, influența, înecomia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, care în tractare normală a medicilor se vindecă prin electricitate. Însușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, care pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurarilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii care prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădărnice, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta”, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost officios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut și apreciat și răspândit.

Chiar și iestinatatea estrordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțetire.

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de condiție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țara și străinătate e:

Müller Albert, Budapest, V., str. Vadász 42. colțul str. Kálmán

CREMA MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, inofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșeața de pe nas și de pe mîni. Mijloc mai bun pentru obraji și mîni aspre nu există.

Efect instantaneu.

Pretul I cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

Nr. Telefonului 111.